दाता दशानुगच्छाति दश हन्ति तदा त्विपन् । पूर्व्वदत्तां हरन् भूमिं नरकायोपगच्छति ।
न ददाति प्रतिश्रुत्य दत्त्वाऽपि च हरेत्तु यः । स बद्धो दारुणैः पाशैस्तप्यते मृत्युशासनात् ।
आहिताग्निं सदा यज्ञं क्षत्रवृत्तिं प्रियातिथिं । ये भजन्ति द्विजश्रेष्ठं नोपसर्पन्ति ते यमं ।
ब्राह्मणेष्वनृणीभूतः पार्थिवः स्यात् पुरन्दर । इतरेषान्तु वर्णानां तारयेत् क्षत्रदुर्ब्बलान् ।
नाच्छिन्द्यात् स्वर्थितां भूमिं परेण त्रिदशाधिप । ब्राह्मणस्य सुरश्रेष्ठ क्षत्रवृत्तेः कदाचन । २१८०
यथाश्रु पतितं तेषां दीनानामथ सीदतां । ब्राह्मणानां हते क्षेत्रे हन्यात्त्रिपुरुषं कुलं ।
भूमिपालं च्युतं राष्ट्राद्यस्तु संस्थापयेन्नरः । तस्य वासः सहस्राक्ष नाकपृष्ठे महीयते ।
इक्षुभिः सहितां भूमिं यवगोधूमशालिनीं । गोऽश्ववाहनपूर्णां वा बाहुवीर्य्यादुपार्जितां ।
निधिगर्त्तां ददद्भूमिं सर्व्वरत्नपरिच्छदां । अक्षयान् लभते लोकान् भूमिसत्त्वं हि तस्य तत् ।
विधूय कलुषं सर्व्वं विरजाः सम्मतः सतां । लोके महीयते सद्भिर्यो ददाति वसुन्धरां । २१८५
यथाऽप्सु पतितः शक्र तैलविन्दुर्विसर्पति । तथा भूमिकृतं दानं शस्ये शस्ये विवर्द्धते ।
ये रणाग्रे महीपालाः शूराः समितिशोभनाः । वध्यन्तेऽभिमुखाः शक्र ब्रह्मलोकं व्रजन्ति ते ।
नृत्यगीतपरा नार्य्यो दिव्यमाल्यविभूषिताः । उपतिष्ठन्ति देवेन्द्र तया भूमिप्रदं दिवि ।
मोदते च सुखं स्वर्गे देवगन्धर्व्वपूजितः । यो ददाति महीं सम्यग्विधिनेह द्विजातये ।
अतमप्सरसश्चैव दिव्यमाल्यविभूषिताः । उपतिष्ठन्ति देवेन्द्र ब्रह्मलोके धराप्रदं । २१९०
उपतिष्ठन्ति पुष्पाणि सदा भूमिप्रदं नरं । शङ्खभद्रासनं छत्रं वरास्त्रावरवाहनं ।
भूमिप्रदानात् पुष्पाणि हिरण्यनिचयास्तथा । आज्ञा सदाऽप्रतिहता जयशब्दा वसूनि च ।
भूमिदानस्य पुण्यानि फलं स्वर्गः पुरन्दर । हिरण्यपुष्पाश्चौषध्यः कुशकाञ्चनशाद्वलाः ।
अमृतप्रसवां भूमिं प्राप्नोति पुरुषो ददत् । नास्ति भूमिसमं दानं नास्ति मातृसमो गुरुः ।
नास्ति सत्यसमो धर्म्मो नास्ति दानसमो निधिः । एतदाङ्गिरसात् श्रुत्वा वासवो वसुधामिमां । २१९५
वसुरत्नसमाकीर्णां ददावङ्गिरसे तदा । य इदं श्रावयेत् श्राद्धे भूमिदानस्य सम्भवं ।
न तस्य रक्षसां भागो नासुराणां भवत्युत । अक्षयञ्च भवेद्दत्तं पितृभ्यस्तत्र संशयः ।
तस्माच्छ्राद्धेष्विदं विद्वान् भुञ्जतः श्रावयेद्द्विजान् । इत्येतत् सर्व्वदानानां श्रेष्ठमुक्तं तवानघ ।
मया भरतशार्दूल किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ।

इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्व्वणि आनुशासनिके पर्व्वणि दानधर्म्मकथने भूमिदानप्रशंसायां द्विषष्टोऽध्यायः ॥ ६२ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ कानि दानानि लोकेऽस्मिन्दत्तकामो महीपतिः । गुणाधिकेभ्यो विप्रेभ्यो दद्याद्भरतसत्तम । २२००
केन तुष्यन्ति ते सद्यः किं तुष्टाः प्रदिशन्ति च । शंस मे तन्महाबाहो फलं पुण्यकृतं महत् ।
दत्तं किं फलवद्राजन्निह लोके परत्र च । भवतः श्रोतुमिच्छामि तन्मे विस्तरतो वद ।
॥ भीष्म उवाच ॥ इममर्थं पुरा पृष्टो नारदो देवदर्शनः । यदुक्तवानसौ वाक्यं तन्मे निगदतः शृणु ।
॥ नारद उवाच ॥ अन्नमेव प्रशंसन्ति देवा ऋषिगणास्तथा । लोकतन्त्रं हि संज्ञाश्च सर्व्वमन्ने प्रतिष्ठितं ।